

KOTKAN SAARISTOTOIMIKUNTA

Kotkan kaupunginhallitus

Pyhtään kunnanhallitus

SAARISTOTOIMIKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS 1.6.2017 – 31.7.2021

Laki saariston kehityksen edistämisestä (494/1981) velvoittaa kaikkia viranomaisia ottamaan huomioon saariston erityisaseman toiminnassaan. Saaristolain mukaan valtioneuvosto voi määrätä saaristokunniksi ne kunnat, joissa saaristo-olot ovat olennaisena esteenä kunnan kehitykselle. Lisäksi valtioneuvosto voi erityisestä syystä päättää, että saaristokuntaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös muun kunnan eli saaristo-osakunnan saaristo-osaan. Kotkan kaupungilla on ollut saaristo-osakuntastatus lain voimaan tulosta lähtien ja se on saanut saaristo-osakuntalisää (noin 130 000 euroa/vuosi). Saaristotoimikunta on kuluneella kaudella esittänyt Kotkan kaupunginhallitukselle, että saaristolisät kohdennettaisiin suoraan saaristoon (mm. saariston vesihuolto ja Sukosenpohjan varalaituri). Myös Pyhtään kunnalla on saaristo-osakuntastatus.

Saaristolain mukaan kunnan on järjestettävä saaristoasioiden hallinto niin, että laissa kunnalle määrätyt tehtävät tulevat asianmukaisesti hoidetuiksi. Kotkassa kaupunginhallitus on valtuustokausittain nimennyt saaristotoimikunnan hoitamaan näitä tehtäviä jo vuodesta 1981 lähtien. Pyhtään edustajat ovat olleet saaristotoimikunnan jäseninä vuodesta 2015 lähtien. Vuoden 2017 kuntavaalien jälkeen uusi saaristotoimikunta aloitti toimintansa 1.6.2017 ja toimikausi päättyi 31.7.2021.

Saaristotoimikunnan tehtävänä on seurata saariston oloja, tehdä saariston kehittämistä koskevia ehdotuksia ja aloitteita sekä antaa lausuntoja saaristolain piiriin kuuluvista asioissa. Asetettaessa saaristotoimikuntaa toimikauden alussa toimikuntaan kuului yhdeksän jäsentä henkilökohtaisine varajäsenineen sekä kaupunginhallituksen nimeämä sihteeri kaupunkisuunnittelun vastuualueelta.

Toimikunnan kokoonpano ja muutokset toimikaudella

Kotkan kaupunginhallitus ja Pyhtään kunnanhallitus valitsivat saaristotoimikuntaan seuraavat henkilöt:

jäsenet (Kotka)	varajäsenet
Saila Piipari-Huovila	Veli-Matti Piipari
Raimo Hynninen	Anssi Nissilä
Risto Repo	Pentti Välipakka
Sirpa Ollikainen	Merja Iharvaara
Matti Laukkanen	Kimmo Hämäläinen
Timo Elo	Juha Elo
Jarmo Lautala	Tommi Salopelto
jäsenet (Pyhtää)	varajäsenet
Osmo Kallio	Kirsi Tuomala
Teija Metsäranta	Kari Kajander

Sihteerinä aloitti Marja Nevalainen kaupunkisuunnittelusta. Puheenjohtaja on toiminut Salla Piipari-Huovila ja varapuheenjohtajana Sirpa Ollikainen. Varsinaisista jäsenistä Matti Laukkanen ja Risto Repo menehtyivät toimikaudella. Heidän tilalleen tulivat Matti Sulin (varalle Risto Piipari) ja Pentti Välipakka (varalla Asmo Huttunen). Eläkkeelle jääneen Marja Nevalaisen tilalle tuli sihteeriksi alkuvuodesta 2018 kaupunkisuunnittelun vastuualueelta Elina Masalin. Myös Merivartioston edustajat vaihtuivat niin, että varsinaiseksi jäseneksi tuli Jan Sundell (varajäsen Seppo Kujala).

Saaristoasiain neuvottelukunnassa varapuheenjohtajana on toiminut Raimo Kurki ja sihteeristössä Raimo Hynninen. Saaristoliikenteen neuvottelukunnassa Kotkasta ovat olleet Matti Sulin ja Raimo Hynninen sekä Pyhtäältä Osmo Kallio.

Yhteysalusliikenne

Kuten edellisillä toimintakausilla, myös tällä toimintakaudella saaristotoimikunnan keskeinen tehtävä on ollut yhteysalusliikenteen turvaaminen ja kehittäminen.

Yhteysalusliikenne alueella perustuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Suomen Saaristovarustamo Oy:n 8.1.2013 tekemään palvelusopimukseen vuosille 2014-2023. Kuluneella toimintakaudella yhteysalusliikennettä on ollut Pyhtään Kaunissaareen ja Kotkan saarista Haapasaareen, Kuutsaloon, Kirkonmaahan sekä Rankkiin. Liikennöintiä on tehty sekä Suomen Saaristovarustamon Otava-aluksella että Kymen Saaristoliikenteen Tekla-aluksella. Toimikaudella tavoitteeksi asetettiin aikatauluneuvottelujen käyminen saariseurojen kanssa niin, että lopputulemana saataisiin pysyväisluonteiset yhteysaluksen aikataulut sekä talvi- että kesäajalle. Saaristolaisille järjestettiin asukasilta alkuvuodesta 2019 yhdessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa, jossa käytiin keskustelua aikatauluista.

Aikataulujen lisäksi yhteysalusliikenteeseen liittyen saaristotoimikunta edisti toimikaudella parannuksia yhteysaluslaitureiden käytettävyydessä. Asiasta kirjelmöitiin Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, joka totesi vastauksessaan ettei laitureiden korjauksiin ole osoitettu erillisrahoitusta eikä niitä ole mahdollista rahoittaa liikennöintiin varatusta rahoituksesta. Lisäksi toimikunta kirjelmöi Otavan matkustajamäärän kasvattamisesta 100 henkilöstä 130 henkilöön (toteutui) ja defibrillaattoreiden hankinnasta yhteysaluksiin (toteutui). Myös liikennevirastolle kirjelmöitiin veneväyläreiteillä ilmenneistä linjatalupuuotteista.

Saariston vesihuolto

Kirkonmaahan, Rankkiin ja Haapasaareen johtavat vesijohdot ovat kaupungin omistuksessa. Saariin menevät vesijohdot on rakennettu 1960 -luvulla ja ne ovat käyttöikänsä päässä. Vuotokohtia on etsitty ja paikattu, mutta myös muitakin vaihtoehtoja saariston vesihuollolle on tutkittu. Saariston vesihuollon järjestämisasiaa on käsitelty kaupungin päättävissä elimissä, saaristotoimikunta on antanut asiasta lausunnon ja kaupunginvaltuusto on 24.9.2018 § 120 tehnyt asiasta päätöksen. Päätöksen mukaan Kymen Vesi Oy rakentaa runkovesiputket Rankkiin, Kirkonmaahan ja Haapasaareen. Kuutsalo voi liittyä Kirkonmaahan johtavaan vesijohtoon. Vesijohdon rakentamisen sijaan on yhtenä vaihtoehtoina ollut käänteisosmoosilaitteiden sijoittaminen asuttuihin saariin. Asiasta oli tarkoitus järjestää saariseuroille ja toimijoille saari-ilta, mutta koronaepidemian takia tilaisuus on siirtynyt myöhempään ajankohtaan. Kotkan talousarviossa 2021 on varattu 50 000 euron rahoitus vesihuollon suunnittelua varten.

Pyhtään Kaunissaaren vesihuoltoverkoston kehittämishanke käynnistyi toimintakauden aikana loppuvuonna 2018, kun selvisi, että hankkeen investointikuluihin olisi mahdollista saada julkista tukea ELY-keskuksen kautta, jos toinen puoli rahoituksesta järjestyisi yksityisenä rahoituksena. Hanketta on valmisteltu yhteistyössä Kaunissaaren osakaskunnan, Pyhtään kunnan ja Kymen veden kanssa. Hanketta käynnistettiin saarella kesällä 2019 yleisötilaisuudessa, jossa hanke ja sen kustannukset esiteltiin.

Toteuttamisen edellytyksenä oli, että vesiliittymän hankkimiseen sitoutuisi vähintään 50 taloutta. Asiasta toimitettiin kysely saman syksyn aikana ja hankkeen toteutus eteni, kun riittävästi liittyjiä oli tulossa. Myöhemmin sitoutuminen vesiliittymän hankintaan vahvistettiin kirjallisin sitoumuksin. Vuoden 2020 aikana hanke eteni kilpailutuksin ja yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla. Projektin toteutusaikataulu täsmentyi niin, että hanke olisi valmiina kesällä 2021. Kustannusarvio täsmentyi ylöspäin, kuten isoissa hankkeissa usein käy. Liittymän hinta pysyy kuitenkin suunnitellussa ja rahoitusvaje katetaan käyttömaksuilla. Vesiputkiprojektin valvontaryhmä on tiedottanut asiasta säännöllisesti ja yleisötilaisuus virtuaalisesti (Teams) järjestettiin vielä helmikuussa 2021.

Tällä hetkellä edetään aikataulussa, maarakennustyöt ovat valmistumassa sekä kaupungissa että saarella ja putken lasku on alkanut. Veden pitäisi tulla saareen heinäkuun 2021 alusta, jolloin toimintaa testataan ja veden puhtaus varmistetaan. Lopullisesti valmista tulisi olla 8.7. Kaunissaaripäivää voidaan näillä näkymin juhlistaa lauantaina 10.7. uudella, puhtaalla vesijohtovedellä, joka ei lopu. Historian havinaakin on nähtävissä - sama Telepaatti-alue, joka kuljetti sähkökaapelin saareen noin 40 vuotta sitten, urakoi nyt vesiputken kanssa saaren edustalla. Kaikki ei ole vielä valmista, vaikka vesi jo melkein virtaakin. Veden jakelun hallinnointi saarella osuuskunnan kautta on vielä työn alla.

Kirkonmaan hautausmaan laitur

Kirkonmaan hautausmaan laitur on tärkeä omaisille eikä yhteysaluksen käyttämä Länsilaituri sovellu suojattomuutensa takia pikkuveneiden rantautumiseen.

Saaristotoimikunta on lähestynyt kahteen otteeseen Kotka - Kymin seurakuntaa kirjeellä, jossa on esitetty huoli Kirkonmaan hautausmaan vanhan laiturin kunnosta ja uuden laiturin rakentamisaikataulusta. Toimikaudella Kotka-Kymin seurakunta purki Kirkonmaan hautausmaan laiturin huonon kunnon vuoksi, mutta uuden laiturin rakentamisesta ei saatu tietoa seurakunnasta.

Vuoden 2021 aikana Kotkan - Kymin seurakunta ja Kuutsalon osakaskunta ovat uudistaneet vuokrasopimuksen. Työt vanhan laiturin jäänteiden poistamiseksi ja kaupungilta saatavan 14 metriä pitkän uivan laiturin sijoittamiseksi seurakunnan rannasta ovat käynnissä.

Kuusisen pysäköinti

Yhteysalusliikenne Kotkan ja Pyhtään saaristoon lähtee Kuusisen satamasta. Merivartioston siirryttyä Pookinmäeltä Kuusiseen vuonna 2018 huomattava määrä autopaikoista siirtyi Merivartioston alueelle ja saaristoliikenteelle varattuja autopaikkoja on tällä hetkellä yhteensä 45 kpl. Kuusisen pysäköintiasian selvittämiseksi saaristotoimikunta on pyytänyt tekemällään kirjelmällä selvitystä kaupunginhallitukselta. Kaupunginhallitus on 26.8.2019 § 268 tehnyt päätöksen, missä asiaa koskeva selvitys valmistellaan kaupunkirakennelautakunnalle 2019 loppuun mennessä.

Kaupunkisuunnittelu on käynnistänyt Kuusisen satama-alueen yleissuunnittelun pysäköinnin järjestämisestä ja alueen siistimisestä. Alustavan suunnitelman mukaan autopaikkoja on mahdollista sijoittaa yhteensä 174 kpl, joista osa sijoittuisi Juha Vainionkadun aallonmurtajalle.

Lopuksi

Saaristotoimikunta on tehnyt yhteistyötä toimikaudella monien eri toimijoiden kanssa. Saaristotoimikunnan edustajat ovat erilaisissa tilaisuuksissa tuoneet painokkaasti esille itäisen Suomenlahden saariston erityisolosuhteita ja kehittämistarpeita. Saaristoasiain neuvottelukunnasta saaristotoimikunnassa vieraili pääsihteeri Elina Auri ja jäsen Teemu Hirvonen. Saaristotoimikunta on myös aktiivisesti osallistunut

saaristoasiain neuvottelukunnan järjestämiin valtakunnallisiin saaristoseminaareihin. Kesän 2020 saaristoseminaari oli tarkoitus järjestää Pyhtäällä ja Kotkassa, mutta koronaepidemia siirsi seminaarin vuodelle 2021. Uusi ajankohta on syksyllä 2021.

Saaristotoimikunta on osallistunut myös uuden ”Ihmisten saaristo” saaristo-ohjelman valmisteluun. Työpajatyöskentelyä järjestettiin Uudenmaan liiton tiloissa keväällä 2020 juuri ennen koronaepidemian alkua ja saaristotoimikunnan puheenjohtaja osallistui myös uuden saaristo-ohjelman podcast-nauhoituksiin syksyllä 2020. Podcast-jaksossa keskusteltiin saaristo-ohjelman merkityksestä omalla alueellamme ja yhteisöissämme.

Saaristo on Kotkan kaupungille ja Pyhtään kunnalle merkittävä voimavara. Kuntien tulee erilaisin toimenpitein turvata saariston säilyminen elinvoimaisena ja nähdä kaunis saaristomme myös vetovoimatekijänä. Saaristotoimikunta toivookin, että Kotkan kaupunki ja Pyhtään kunta edelleen huolehtii saaristostaan ja että kuntien suunnitelmissa ja toimenpiteissä huomioidaan saariston merkitys ja saariston erityisolosuhteet.

Kotkassa 15.6.2021

Kotkan saaristotoimikunta

Saila Piipari-Huovila
puheenjohtaja

Elina Masalin
sihteeri